

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Dodatek historyczny IPN
Nasz Dziennik 2/2009 (21)

Dzieci wojny na wygnaniu i tułaczce

Powiat Brzeżany: Żona Michała Popiela z dwojgiem małoletnich dzieci została zamordowana przez UPA w nocy z 22 na 23 stycznia 1944 r.

Cały numer poświęcamy przypomnieniu gehenny, jaką w latach czterdziestych XX wieku przeżyły polskie dzieci, najmłodsze ofiary agresji i okupacji niemieckiej i sowieckiej. To już ostatni świadkowie II wojny światowej. Przedstawiamy ich traumatyczne wspomnienia: jak były brutalnie wysiedlane na Wschód lub na Zachód, jak cierpiały głód, nędzę i poniżenie, oglądały śmierć najbliższych. Spośród wojennych sierot wyjątkowa trauma dotknęła „dzieci Kresów”, które przeżyły ludobójstwo dokonane na Polakach przez nacjonalistów ukraińskich. Polecamy mówiące o tych doświadczeniach książki, wystawy i filmy.

Piotr Szubarczyk, IPN Gdańsk

Niezaleczona rana dzieci wojny

„Przyjazne porozumienie” okupantów

Niemiecka polityka narodowościowa na okupowanym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie wynikała z okoliczności wojennych, lecz została zaplanowana na wiele lat przed wybuchem wojny. Opierała się na kontestowaniu ładu politycznego zbudowanego w Europie po I wojnie światowej, ładu opartego na traktacie wersalskim. Ów ład wynikał z aspiracji niepodległościowych narodów, które na europejskiej osi północ-południe, na styku niemieckich i rosyjskich obszarów wpływów politycznych odbudowały lub zbudowały po raz pierwszy swą państwowość: Finów, Estończyków, Łotyszów, Litwinów, Czechów, Słowaków, Węgrów, południowych Słowian, nade wszystko najludniejszego spośród tych narodów – Polaków. Te obszary stały się przedmiotem zbrodniczego, potajemnego kontraktu między Niemcami a Sowietami, tak samo jak Niemcy niezadowolonymi z konsekwencji porządku wersalskiego i z powstania niepodległych państw. W tym kontrakcie, tajnym protokole do paktu o nieagresji z sierpnia 1939 r., nazwanym później paktem Ribbentrop – Molotow, dokonano nie tylko IV rozbioru Polski, ale także rozbioru terytoriów państwowych Finlandii, Estonii, Litwy, przyszłość pozostałych krajów pozostawiając „przyjaznemu porozumieniu”. „Problem” czeski i słowacki Niemcy rozstrzygnęli już wcześniej. Także „przyjazne porozumienie” miało w przyszłości rozstrzygać, „czy w obopólnym interesie będzie pożądanе utrzymanie niezależnego państwa polskiego i jakie będą granice tego państwa”. Stanowisko sowieckie nie pozostawiało złudzeń. Państwo polskie w jakiegokolwiek postaci jest niepotrzebne. Okupowane Kresy Wschodnie nazwano „zachodnią Ukrainą” i „zachodnią Białorusią”. Ich okupacja była przedstawiana jako „oswobodzenie”, wyzwolenie od „jaśniepanów polskich”. Niemcy składali się ku „Restpolen”, czyli „resztkom Polski” zrealizowanej w postaci tzw. Generalnej Guberni. Jednocześnie niemiecka polityka wobec Polaków opierała się od samego początku na przywróceniu stanu poprzedniego, natychmiastowym wcieleniu do Deutsches Reich terenów należących przed rokiem 1920 do zabonu niemieckiego, przeznaczonych teraz do całkowitej germanizacji.

Dokończenie na s. 11

Pliki do pobrania

[Dzieci wojny na wygnaniu i tułaczce - „Nasz Dziennik”, 2/2009\(21\) \(pdf, 3.73 MB\)](#)
